

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: jarmila.pilecka@soc.cas.cz

Angažovanost občanů a zájem o politiku – únor 2015

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v15-02</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. – 9. 2. 2015</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1069</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>248</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PO.45, PV.23, PD.43</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. března 2015</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Jarmila Pilecká</i>

Únorový dotazník obsahoval mimo jiné otázky, které se zabývaly zájmem a angažovaností českých občanů v oblasti politiky a veřejného života.

V oblasti obecného zájmu o politiku je česká veřejnost rozdělena na 46 % těch, kteří se o politiku obecně zajímají (pokud spojíme možnosti odpovědí „velmi se zajímá“ – 7 % a „spíše se zajímá“ – 39 %), a na 54 % občanů, kteří se o politiku naopak, dle svého vyjádření, nezajímají (po spojení kategorií „spíše se nezajímá“ – 39 % a „vůbec se nezajímá“ – 15 %). Tento poměr se obrací, pokud jde o zájem české veřejnosti o politické dění specificky v naší zemi. Zde svůj zájem o toto dění vyjádřilo 57 % oproti 43 %, kteří se - dle svých výpovědí - o politické dění v české republice nezajímají. Nejmenší zájem projevují respondenti o dění v EU, kde kladně odpověděly necelé dvě pětiny (38 %) a 60 % respondentů se, dle svých slov, o toto dění nezajímá. Z výpovědí respondentů vyplývá, že 45 % se o světové politické dění zajímá, kdežto 54 % nikoli. Celkové výsledky jsou zobrazeny v tabulce 1.

Tabulka 1: Zájem o politiku (v %)¹

	velmi se zajímá	spíše se zajímá	spíše se nezajímá	vůbec se nezajímá	ano/ne
o politiku obecně	7	38	40	15	46/54
o politické dění v naší zemi	9	45	32	11	57/43
o politické dění v EU	5	33	40	20	38/61
o politické dění ve světě	5	40	36	18	45/54

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V tabulce 2 můžeme vidět srovnání těchto výsledků s výsledky z předchozích let. Zájem o politické dění ve světě vykazuje v porovnání s roky 2013 a 2014, kdy zájem o tuto oblast deklarovala jen o málo více než třetina respondentů zřetelný vzestup (o 8 procentních bodů při poklesu nezájmu o 9 procentních bodů proti poslednímu měření z února 2014). V menší míře vrostl zájem i o dění v EU (o 6 procentních bodů při poklesu nezájmu o 7 procentních bodů proti únoru 2014), což obojí může souviset s dramatickým vývojem událostí v souvislosti s Ukrajinou. Zájem o politické dění obecně, ani zájem o politické dění v naší zemi se od posledního šetření v únoru 2014 významně nezměnily, přičemž zejména pro zájem o politické dění v naší zemi platí, že je poněkud nižší než v prvním šetření z února 2007.

Tabulka 2: Zájem o politiku, časové srovnání (v %)

	II/07	II/08	II/09	VI/09	II/10	II/11	II/12	II/13	II/14	II/15
o politické dění v naší zemi	66/34	64/36	59/41	58/42	61/39	58/42	61/39	59/41	59/41	57/43
o politiku obecně	50/50	47/53	46/53	44/56	48/52	46/54	46/53	47/53	45/55	46/54
o politické dění ve světě	44/56	40/59	45/53	44/56	40/59	39/60	40/59	36/63	37/63	45/54
o politické dění v EU	33/66	32/68	35/64	32/68	30/70	30/70	39/60	31/68	32/68	38/61

Pozn.: Podíly velmi+spíše se zajímá a velmi+spíše se nezajímá; dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pokud jde o rozdíly mezi pohlavími, z dat vyplývá, že o politiku jak ve světě tak u nás se více zajímají muži než ženy. Co se týče věkových kategorií, zde se jako nejvýraznější jeví kategorie 45 – 60+, která deklaruje nejvyšší zájem. Obecně můžeme říci, že se stoupajícím věkem stoupá taktéž zájem o politiku. Pokud jde o rozdíly mezi voliči levice a pravice můžeme vidět, že jejich míra zájmu o politiku roste s politickou vyhraněností, a to na obou stranách spektra.

Dalším blokem zprávy jsou samotné aktivity, které občané vyvíjí ve spojení s politickými děním. Občané se ve velmi malé míře zapojují do aktivit jako je práce pro politickou stranu, setkávání s politiky, účast na politických shromážděních či řešení veřejných problémů. Lze říci, že nejvyšší aktivitu vykazuje česká veřejnost, pokud jde o sledování informací o politice v médiích, ovšem ani zde není počet častého sledování nijak vysoký (28 %). Oproti tomu

¹ Otázka: „Jak moc se v současné době zajímáte a) o politiku obecně, b) o politické dění v naší zemi, c) o politické dění v Evropské unii, d) o politické dění ve světě?“

komunikace politických témat s ostatními na internetu a přesvědčování přátel, aby volili stejně, se jeví jako aktivity menšiny. Ukázalo se, že na internetu nikdy nediskutuje politiku 79 % respondentů a nikdy nepřesvědčovalo 72 %. O politice si občané povídají s přáteli spíše zřídka (38 %), jedna třetina respondentů odpověděla, že někdy o tomto tématu diskutuje. Výsledky jsou celkově shrnuty v tabulce 3.

Tabulka 3: Jak často se věnujete...? (v %)²

	často	někdy	zřídka	nikdy
sledování informací o politice v médiích	28	34	29	9
diskutování o politice s přáteli	9	30	38	23
přesvědčování přátel, aby volili stejně	1	7	19	72
zapojování se do řešení veřejných problémů	1	11	30	58
účasti na politických shromážděních	1	7	17	75
setkávání s politiky	2	7	18	73
práci pro politickou stranu	1	3	4	92
diskutujete o politice na internetu	1	6	14	79

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V tabulkách 4a až 4g můžeme vidět porovnání současných výsledků s šetřeními z předešlých let. Otázka, která se zabývá diskutováním politiky na internetu, zde není uvedena, jelikož v roce 2015 byla použita poprvé.

Sledování politiky v médiích má spíše kolísanou tendenci v dlouhodobém porovnání let (mezi 25 – 39 %). Oproti období let 2008 – 2009 a roku 2014 narůstá počet lidí, kteří s přáteli nediskutují o politice. Přesvědčování přátel o vlastních politických preferencích je stabilně s vysokým zastoupením lidí (72 % a více), kteří nikdy své přátele nepřesvědčují. Práce pro politickou stranu je dlouhodobě oblastí aktivit minima lidí z české veřejnosti. Procento lidí, kteří často participují na práci pro politickou stranu, se stabilně drží kolem 1 %. Podobně nízké je i procento lidí, kteří se často účastní setkání s politiky (2 %) či potvrzují účast na politických shromážděních (1 %). Podíl lidí, kteří se nikdy nezapojují do veřejných záležitostí, se například oproti roku 2012 zvýšil (o 8 %). Pokud se podíváme na procento lidí, kteří se naopak v těchto záležitostech angažují často, zjistíme, že zde v období od roku 2007 do roku 2015 vychází podobné výsledky (vždy kolem 1 či 2 %). Zároveň vyplývá, že zhruba polovina až tři pětiny z nich se do řešení veřejných problémů - dle svých výpovědí - nikdy nezapojuje.

² Otázka: „Řekněte mi prosím, jak často se věnujete následujícím činnostem: a) sledujete informace o politice v médiích, b) diskutujete o politice s přáteli, c) přesvědčujete přátele, aby volili stejně jako Vy, d) zapojujete se do řešení veřejných problémů, e) zúčastňujete se politických shromáždění, f) setkáváte se s politiky, představiteli státní správy a samosprávy, g) pracujete pro politickou stranu, h) diskutujete o politice na internetu včetně sociálních sítí?“

Tabulka 4a: Sledování informací o politice v médiích

	V/02	VI/02	X/02	II/07	II/08	II/09	II/10	II/12	II/14	II/15
často	24	26	24	39	27	36	34	34	28	28
někdy	34	33	35	35	35	37	37	37	35	34
zřídka	30	27	29	23	27	24	23	24	31	29
nikdy	12	14	12	3	11	3	6	5	6	9

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Tabulka 4b: Diskutování o politice s přáteli

	V/02	VI/02	X/02	II/07	II/08	II/09	II/10	II/12	II/14	II/15
často	11	13	11	9	12	10	9	9	8	9
někdy	33	37	36	36	37	34	35	32	31	30
zřídka	37	31	33	37	36	41	38	38	42	38
nikdy	19	19	20	18	15	15	17	21	19	23

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Tabulka 4c: Přesvědčování přátel, aby volili stejně

	V/02	VI/02	X/02	II/07	II/08	II/09	II/10	II/12	II/14	II/15
často	3	2	3	2	2	1	2	2	2	1
někdy	8	10	7	7	8	5	9	8	7	7
zřídka	16	16	14	19	16	16	14	16	18	19
nikdy	72	72	75	72	73	78	74	73	73	72

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Tabulka 4d: Zapojování se do řešení veřejných problémů

	V/02	VI/02	X/02	II/07	II/08	II/09	II/10	II/12	II/14	II/15
často	2	3	4	2	2	2	1	2	2	1
někdy	15	13	14	13	13	8	12	13	12	11
zřídka	30	28	27	33	33	28	30	34	30	30
nikdy	53	55	55	52	51	61	56	50	55	58

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Tabulka 4e: Účast na politických shromážděních

	V/02	VI/02	X/02	II/07	II/08	II/09	II/10	II/12	II/14	II/15
často	2	3	4	2	2	1	1	1	2	1
někdy	12	9	11	8	7	5	7	8	7	7
zřídka	22	21	20	22	18	20	18	20	17	17
nikdy	64	67	65	68	73	74	74	71	74	75

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Tabulka 4f: Setkávání s politiky

	V/02	VI/02	X/02	II/07	II/08	II/09	II/10	II/12	II/14	II/15
často	2	3	4	2	2	2	1	2	2	2
někdy	10	9	11	9	6	5	7	8	6	7
zřídka	20	18	21	19	20	17	19	19	17	18
nikdy	67	70	64	70	72	76	72	71	74	73

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

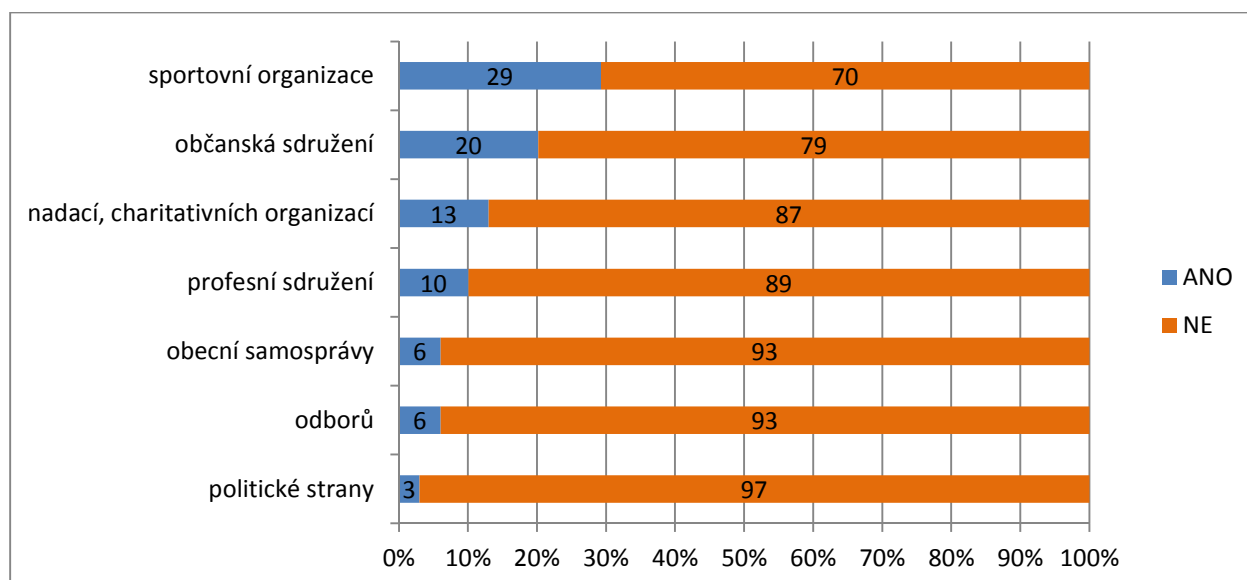
Tabulka 4g: Práce pro politickou stranu

	V/02	VI/02	X/02	II/07	II/08	II/09	II/10	II/12	II/14	II/15
často	1	1	3	2	2	1	1	1	2	1
někdy	3	4	5	4	3	2	2	3	2	3
zřídka	6	5	5	5	4	4	4	4	4	4
nikdy	89	90	87	89	91	93	92	92	92	92

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pokud jde o činnosti spojené s přímou účastí na politickém a veřejném dění, je obecně tato účast u českých občanů spíše nízká. Nejvíce česká veřejnost participuje v sportovních organizacích (29 %) a občanských sdružení (20 %). U odborů a činností obecní samosprávy je míra participace v porovnání s tím výrazně nižší, kdy zde svoji účast vypovědělo jen 6 % respondentů. Nejméně se lidé účastní činností spojených s politickými stranami (3 %). Jen o trochu vyšší je míra zapojení občanů u činností profesních sdružení (10 %) a činností nadací a charitativních organizací (13 %). Celkové shrnutí těchto informací můžete vidět v grafu 1.

Graf 1: „Řekněte, prosím, zda se účastníte činnosti...“³

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

³ Znění otázky: „Řekněte prosím, zda se účastníte činnosti: a) občanských (zájmových) sdružení, b) nadací, charitativních organizací, c) odborů, d) profesních sdružení, e) politické strany, f) obecní samosprávy, g) sportovních organizací?“

V tabulce 5 můžeme vidět porovnání výsledků v čase. Obecně nízká participace vychází u politických stran, kde při porovnání let 2007 – 2015 vidíme vždy procento účastníků do 10 %. Položku odbory máme dostupnou pouze za roky 2010 – 2015. Pokud porovnáme roky 2015 a 2014 vidíme, že pouze 7 % respondentů se účastní činností spojených s působením odborů. Do činností obecní samosprávy se v roce 2015 zapojilo méně respondentů (6 %) oproti roku 2014 (8 %) či rokům 2007 -2008 (9 %). V profesních sdruženích participuje za roky 2014 a 2015 10 %, což je oproti výsledkům z předešlých let 2009 – 2011 mírné zlepšení. Pokud jde o nadace, lidé se v roce zapojují při porovnání let v podobné míře. Znatelnější rozdíl můžeme pozorovat při porovnání s rokem 2009 (9 %), kde o rozdíl 4 % od současného roku 2015 (13 %). Respondenti deklarovali stejnou účast na činnostech občanských sdružení jako v roce 2009 (20 %). Oproti ostatním rokům (2007, 2008, 2010, 2014) je tato účast nižší zhruba o 5 %. Podíl lidí, kteří se účastní činností sportovních organizací je stabilně vysoký oproti ostatním zmíněným organizacím. Podíl těchto lidí se v průměru pohybuje kolem 28 %.

Tabulka 5: „Řekněte, prosím, zda se účastníte činnosti...“

	II/07	II/08	II/09	II/10	II/11	II/14	II/15
občanských sdružení	26/74	25/75	20/80	25/75	18/82	25/75	20/79
nadací, charit. org.	14/86	12/88	9/91	14/85	10/90	15/85	13/87
odborů	-	-	-	8/92	6/94	7/93	7/93
profesních sdružení	11/89	20/80	7/93	9/91	9/91	10/90	10/89
politické strany	7/93	5/95	4/96	3/97	4/96	3/97	3/97
obecní samosprávy	9/91	9/91	7/93	7/93	6/94	8/92	6/93
sportovních organizací	30/70	31/69	28/72	28/72	25/75	27/73	29/70

Pozn.: Procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

U činností spojených s politickými aktivitami deklarují vyšší účast spíše pravicově orientovaní voliči. Jedinými oblastmi, které jsou spíše aktivitami levicově orientovaných respondentů, je participace v odborech a politických stranách. Dále můžeme říci, že občané s vyšší životní úrovní mají stejně tak spíše vyšší účast na politických činnostech. Obdobně se stoupajícím vzděláním je stoupající tendence k vyššímu zapojení do těchto veřejných aktivit. Jedinou výjimkou jsou zde sportovní aktivity, zde se tento vliv vzdělání nepotvrzuje. Pokud jde o rozdíly pohlaví, výraznější rozdíly se vyskytují u sportovních organizací a profesních sdružení, do kterých se ve větší míře zapojují muži. Ženy se více než muži účastní pouze aktivit spojených s charitou a nadačními organizacemi. Pokud se podíváme na rozdíly podle věku, jako nejaktivnější skupina v oblasti občanských sdružení a profesních sdružení se ukazují lidé ve věku 30 – 44 let. V zapojení do sportovních organizací je nejvýraznější nejmladší kategorie v rozpětí 15 - 29 let.